

महाराष्ट्र विधानसभा
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
सोमवार, दिनांक ११ डिसेंबर, २०२३
(सकाळी ११.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे -

- (१) उप मुख्यमंत्री तथा विधी व न्याय मंत्री : (क) श्री. साईबाबा संस्थान विश्वस्तव्यवस्था,शिर्डी यांचा सन २०२२-२०२३ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ख) श्री. विठ्ठल रुक्मिणी मंदिर समिती, पंढरपूर यांचा सन २०२१-२०२२ या अर्थिक वर्षाचा लेखापरिक्षण अहवाल व त्यावरील अनुपालन अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (२) पशुसंवर्धन मंत्री : महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ, नागपूर यांचा सन २०२२-२०२३ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (३) पणन मंत्री : महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ यांचा सन २०२२-२०२३ या वर्षाचा पासष्टावा वार्षिक लेखा अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : अल्पकालीन चर्चा (म.वि.स. नियम १०१ अन्वये) :-

- (१) सर्वश्री. विजय वडेटीवार, बाळासाहेब थोरात, सुनिल केदार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील :-

"राज्यातील शेतकऱ्यांवर यावर्षी एकामागून एक संकटे येणे, सुरूवातीला अतिवृष्टी, नंतर दुष्काळ आणि गारपिटीसह आलेल्या अवकाळी पावसाने शेतकरी पूर्णतः उद्ध्वस्त होणे, ७५% पेक्षा अधिक भागात भीषण दुष्काळी परिस्थिती असताना दुष्काळ जाहीर करण्यात शासनाकडून अक्षम्य विलंब होणे, आतापर्यंत १०२१ महसूली मंडळामध्ये दुष्काळ सदृश्य परिस्थिती घोषित केली तरी अद्याप अनेक दुष्काळी तालुक्यांचा समावेश झालेला नसणे, विमा कंपन्यांच्या दबावापोटी व त्यांना आर्थिक लाभ करून दिल्याची भावना शेतकऱ्यांमध्ये निर्माण होणे, जाहिराती, "शासन आपल्या दारी" सारखे कार्यक्रम, ठेकेदारांची गौणखनिज रॉयल्टी माफी, बियरवरील उत्पादन

शुल्क माफी यासाठी तत्परतेने निर्णय घेणारे सरकार सरसकट दुष्काळ जाहीर करण्यात हात आखडता घेत असणे, अतिवृष्टी व दुष्काळाच्या प्रस्तावांबाबत केंद्राची कोणतीही हालचाल दिसत नसल्यामुळे केंद्राकडून शेतकऱ्यांना भरीव मदत मिळण्याची आशा नसणे, त्यामुळे कितीही आर्थिक भार पडला व कर्ज झाले तरी शेतकऱ्यांना मदतीचा हात देण्यासाठी राज्य शासनाने सरसकट दुष्काळ जाहीर करून राज्याच्या तिजोरीतून मदत करण्याची होत असलेली मागणी, तथापि, शासनाची इच्छाशक्ती नसणे, दुष्काळी उपाययोजना, शेतकऱ्यांना तातडीची मदत, तसेच नैसर्गिक आपत्तीबरोबरच केंद्र व राज्य सरकारने अनेक समस्या शेतकऱ्यांसमोर उभ्या केल्या असणे, दीड वर्षात सर्वाधिक शेतकऱ्यांवर आत्महत्या करण्याची वेळ येणे, शेतकरी कर्जाच्या बोजाखाली असून उत्पन्नच नसल्यामुळे चालू हंगामापर्यंतच्या संपूर्ण कर्जाची माफी करून शेतकऱ्यांचा सात-बारा कोरा करण्याची नितांत आवश्यकता, नोव्हेंबर महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात गारपिटीसह पडलेल्या अवकाळी पावसामुळे २२ जिल्ह्यांतील सुमारे साडेचार लाख हेक्टर पेक्षा अधिक पिकांचे नुकसान होणे, अद्यापही या पंचनाम्यांचे काम पूर्ण झालेले नसणे, अवकाळी पावसामुळे मागील हंगामात काढून ठेवलेल्या पिकांचीही नासधूस झाली असून पंचनाम्यात याचाही समावेश करण्याची आवश्यकता, मिर्चौंग चक्रीवादळाच्या दुष्परिणामांमुळे राज्यातील पिकांचेही नुकसान होणे, अवकाळी पावसामुळे पिकांवर बुरशीजन्य व कीड रोगाची लागण होणे, याबाबतच्या उपाययोजना करण्याची आवश्यकता, राज्यातील बहुतांश विभागातील पाणीसाठ्याने निचांकी पातळी गाठलेली असणे, त्यामुळे भविष्यात पाणी टंचाईचा सामना करावा लागणे, अस्मानी व सुलतानी संकटात सापडलेल्या शेतकऱ्यांना तात्काळ सरसकट हेक्टरी ५० हजार रूपये, बागायती शेतकऱ्यांना हेक्टरी १ लाख रूपये आर्थिक मदत देण्याची, दावणीला चारा व शेतकऱ्यांचा सात-बारा कोरा करण्याची आवश्यकता, या सर्व प्रकरणांकडे शासनाने झालेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (२) श्री. रणधीर सावरकर, अॅड. आशिष जैस्वाल, सर्वश्री बबनराव शिंदे, नारायण कुचे, चिमणराव पाटील, प्रकाश सोळंके, प्रशांत बंब, ज्ञानराज चौगुले, डॉ. राजेंद्र शिंगणे, अॅड. आशिष शेलार, डॉ. संजय रायमूलकर, अॅड. माणिकराव कोकाटे, श्रीमती माधुरी मिसाळ, सर्वश्री रमेश बोरनारे, दिलीप मोहिते, हरिभाऊ बागडे, सुहास कांदे, बाबासाहेब पाटील, बबनराव लोणीकर, अॅड.शहाजीबापू पाटील, सर्वश्री बाळासाहेब आजबे, प्रकाश भारसाकळे, किशोर पाटील, राजू कारेमोरे, संभाजी निलंगेकर-पाटील, नरेंद्र भोंडेकर, मनोहर चंद्रिकापुरे, डॉ. विनय कोरे, सर्वश्री किशोर जोरगेवार, चंद्रकांत नवघरे, सुभाष देशमुख, चंद्रकांत पाटील, नितीन पवार, डॉ. संजय कुटे, सौ. मंजुळा गावित, सर्वश्री सुनिल शेळके, जयकुमार रावल, बच्चू कडू, निलेश लंके, राणाजगजितसिंह पाटील, अनिल बाबर, आशुतोष काळे, राजेंद्र पाटणी, प्रकाश आबिटकर, मदन येरावार,

महेश शिंदे, प्रा.डॉ. अशोक उईके, सर्वश्री भरतशेट गोगावले, कृष्णा खोपडे, संतोष बांगर, काशिराम पावरा, श्रीमती लताबाई सोनावणे, सर्वश्री विकास कुंभारे, महेंद्र दळवी, गणपत गायकवाड, महेंद्र थोरवे, संजय सावकारे, संजय शिरसाट, जयकुमार गोरे, श्रीनिवास वनगा, अॅड. राहुल कुल, श्री. शांताराम मोरे, श्रीमती देवयानी फरांदे, सर्वश्री संजय गायकवाड, समीर मेघे, बालाजी कल्याणकर, डॉ. राहुल आहेर, सर्वश्री प्रशांत ठाकूर, नितेश राणे, डॉ. संदीप धुर्वे, सर्वश्रीमती सीमा हिरे, मोनिका राजळे, सर्वश्री हरिष पिंपळे, मोहन मते, विजय रहांगडाले, कृष्णा गजबे, समीर कुणावार, किर्तीकुमार भांगडीया, डॉ. देवराव होळी, डॉ. पंकज भोयर, सर्वश्री संजिवरेड्डी बोदकुरवार, दादाराव केचे, अॅड. आकाश फुंडकर, डॉ. तुषार राठोड, सर्वश्री तानाजी मुटकुळे, संतोष दानवे, सर्वश्री भिमराव तापकीर, महेश लांडगे, अॅड. लक्ष्मण पवार, सर्वश्री धनंजय गाडगीळ, सुरेश भोळे, अॅड. राहुल ढिकले, सर्वश्रीमती मेघना साकोरे-बोर्डीकर, श्वेता महाले, नमिता मुंदडा, सर्वश्री राम सातपुते, राजेश पाडवी, मंगेश चव्हाण, प्रताप अडसड, टेकचंद सावरकर, नामदेव ससाणे, भिमराव केराम, राजेश पवार, दिलीप बोरसे, रविशेठ पाटील, सिध्दार्थ शिरोळे, सुनिल कांबळे, अभिमन्यू पवार, सचिन कल्याण-शेट्टी, समाधान आवताडे, श्रीमती अश्विनी जगताप, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील :-

"राज्यात ज्या शेतकऱ्यांनी सन २०१९ नंतर शेतीचे नवीन खाते उघडले आहे त्या शेतकऱ्यांना पीएम किसान योजना व नमो शेतकरी महासन्मान निधी योजना या योजनांचा लाभ मिळत नसणे, राज्यात झालेल्या अवकाळी पावसामुळे रब्बी पेरण्यांची चिंता सतावत असताना काढणी झालेल्या खरीपांच्या पिकांना योग्य भाव मिळेल की नाही अशी चिंता शेतकऱ्यांना भेडसावत असणे, राज्यात कापूस, सोयाबीन, तूर, धान, कांदा, केळी, संत्रा या पिकांचे नासाडी झाली असणे, सोयाबीनचे दर हमी भावापेक्षा खाली गेल्याचे निदर्शनास येणे, केंद्र सरकारने कांद्याची किमान निर्यातमूल्य (एमईपी) थेट ८०० डॉलर प्रतिटन करण्याचा निर्णय घेतल्याने कांदा निर्यातीला खिळ बसल्याचे निदर्शनास येणे, राज्य शासनाने शेतकऱ्यांना २ ऐवजी ३ हेक्टरपर्यंत मदत केली असणे, एनडीआरएफ निकषाप्रमाणे केंद्र सरकारने ४० तालुके दुष्काळग्रस्त घोषित केले असून उर्वरित सर्व तालुक्यांची जबाबदारी राज्य शासनाने घेतली असणे, जे नुकसान झाले आहे त्यासह शेतकऱ्यांच्या यापुर्वीच्या देखील सर्व नुकसानीची भरपाई देण्यास सरकार कटीबद्ध असणे, पैनगंगा ते वैनगंगा जोडणी प्रकल्पास मान्यता देण्यात येणे, शासनाने केंद्राच्या निकषात न बसणाऱ्या १२०० मंडळांना दुष्काळसदृश जाहिर केले असणे, तसेच २० लाखांपेक्षा जास्त शेतकऱ्यांच्या खात्यात २५ टक्के अग्रिम राशी जमा करणे, राज्यात हळद उत्पादनात वाढ होत असल्याने हळद निर्यातीला प्रोत्साहन देण्याची आवश्यकता, आदर्श गाव योजनेत निवड झालेल्या गावांना दिल्या जाणाऱ्या निधीत

हेक्टरी १० हजार रुपयांची वाढ होणे, लोकसहभाग आणि जलसंधारणाच्या कामातून राज्यात व देशात ओळख निर्माण करणाऱ्या आदर्श गाव राळेगणसिध्दी व हिवरे बाजार गावांच्या धर्तीवर राज्यातील अन्य गावांचा विकास व्हावा याकरिता शासनाने आदर्श गाव योजना प्रकल्प व संकल्प समिती गठीत करणे, दुष्काळी भागातील गावे, गावकऱ्यांचा एकोपा व लोकसहभाग अधिक असलेल्या गावात जलसंधारण ग्रामविकासाची कामे करताना सप्तसूत्रीनुसार अंमलबजावणी करण्याचे शासनाचे धोरण असणे, रब्बी हंगामासंबंधी फळ पिक विमा योजनेत सहभागाबाबत कार्यवाही सुरु असणे, केळी पिकांचे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना पिक विमा योजनेतून शेतकरी विमा संरक्षण देण्यात येणे, पिक विमा योजनेत सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या शेतकऱ्यांकडून सात-बारा उताऱ्यावर २०२३-२४ संबंधी केळी पिकांची नोंद नसल्यास स्वयंघोषणापत्रावर केळी लागवड केली आहे अशी घोषणा केल्यास त्याला पिक विमा योजनेत सहभागी करून घ्यावे म्हणून शासनाकडून बँकांना निदेश देणे, विदर्भातील कृषी क्षेत्राचा फायदा व्हावा याकरिता कृषी महाविद्यालयाच्या जागेवर शासनाकडून कृषी तज्ञ डॉ. पंजाबराव देशमुख यांच्या नावाने आंतरराष्ट्रीय कन्व्हेंशन सेंटर उभारण्याचा शासनाचा मानस असणे, अवकाळी पावसामुळे नुकसानग्रस्त झालेल्या शेतकऱ्यांना दिलासा देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

चार : सन २०२३-२०२४ या वर्षाच्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा व मतदान (पहिला दिवस)

- (१) महसूल व वन विभाग
- (२) नगरविकास विभाग
- (३) वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग

(मतास टाकावयाच्या मागण्यांची सूची स्वतंत्रपणे वितरीत केल्याप्रमाणे)

पाच : शासकीय विधेयक :

पुरःस्थापनार्थ :-

सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५० — महाराष्ट्र गोजातीय प्रजनन (विनियमन) विधेयक, २०२३

विधान भवन,
नागपूर,
दिनांक : १० डिसेंबर, २०२३

जितेंद्र भोळे,
सचिव (१) (कार्यभार),
महाराष्ट्र विधानसभा